

Datakoulutus opinnäytteen tekijöille: pilotti Tampereella

Saila Huuskonen ja Kaisa Kylmälä

Tampereen yliopiston kirjasto, Avoimen tieteen palvelut

Tampereen korkeakouluyhteisön linjaukset

- [Avoimen tieteen linjaus](#): ”**Jokainen Tampereen korkeakouluyhteisön jäsen** on osaltaan vastuussa hyvän aineistohallintatavan toteutumisesta eli suunnitelmallisesta tutkimusdatan hallinnasta sekä tutkimuseettisten periaatteiden, lainsäädännön ja sopimusten noudattamisesta koko aineiston elinkaaren ajan. **Korkeakouluyhteisössä opetetaan ja tuetaan hyvää aineistohallintatapaa.**”
- [Avoimen tieteen toimenpideohjelma](#): ”Jotta yhteisön jäsenet tulevat tietoisiksi vastuistaan hyvän aineistohallinnan toteutumisessa, asia integroidaan opetussuunnitelmiin ja sitä opetetaan **perusopinnoista** lähtien. Aihepiirin asiantuntijat ja opetuksesta vastaavat toimivat tiiviissä yhteistyössä.”

Siitä se sitten lähti

- Ensiaskleet suunnittelussa toukokuussa 2019 (Kiitokset Jussi Pajari!)
  - Opetuksen sisältö... ”käytännössä siis yksinkertaistettu versio nykyisistä DMP-esityksistä”
  - Kesto noin 45-60 min.
  - Potentiaaliset oppiaineet: informaatiotutkimus, hoitotiede, yamk sosiaali- ja terveysala
- Tartumme kunnolla toimeen marraskuussa 2019
  - Oppiaineiden listalle lisätään tekniikka
  - Mietitään kenelle viesti pilotista lähetetään: laajasti opettajien sähköpostilistat vs. kohdennetumpi viesti →kohdennettu markkinointi

Rekrytointi

- Kohdennettu sähköposti marraskuun lopussa valikoidulle joukolle opinnäytteiden ohjaajia
- Välittömästi innostuneita vastauksia
- Tekniikan alalta kuitenkin vain yksi vastaus. Siinäkin toivotaan verkko-opetusta, koska seminaarissa ei juuri lähitapaamisia.

Ensi vuonna korkeakouluyhteisön datapalvelun tavoitteena on pilotoida aineistohallinnan opetusta graduryhmissä. Olisiko sinulla käynnissä sopivaa graduryhmää, jonne voisimme tulla pitämään maksimissaan tunnin mittaisen aineistohallinnan koulutuksen?

Koulutuksessa käymme lävitse mm. mikä on tutkimusaineisto, miten aineisto kerätään, käsitellään, tallennetaan ja avataan jatkokäyttöön. Eesityksen tavoitteena on korostaa hyviä aineistohallinnan käytäntöjä, vastuullista tiedettä ja ylipäätään sitä, mitä opiskelijan on hyvä huomioida tutkimusaineistosta opinnäytetyössään. Sisältöjä on mahdollista räätälöidä toiveidesi mukaan.

Voit kertoa pilotointimahdollisuudesta myös kollegoillesi.

Tavoitteena on aloittaa pilotointi jo alkuvuodesta 2020, joten vastaathan joulukuun puoliväliin mennessä.

Pilotoitavat ryhmät

- Opiskelijat eri vaiheessa (jopa samassa ryhmässä): aineiston keruu suunnitteluvaiheessa, aineistonkeruu aluillaan, aineisto kerätty tai ainakin hyvässä vaiheessa
- Vaihteleva ryhmäkoko: 6-30 opiskelijaa

OPPIAINE	AIKA	OPISKELIJAT LKM	OHJAAJAT LKM
Sosiaali- ja terveysjohtaminen- yamk TAMK	28.1.2020	30	1
Informaatiotutkimus	30.1.2020	9	1
Informaatiotutkimus	4.2.2020	7	1
Hoitotiede	13.2.2020	10	2
Tutkiva hoitaja - yamk TAMK	18.2.2020	15	1
Hoitotiede (useampi ryhmä yhdistetty)	19.2.2020	12	6
Informaatiotutkimus	19.2.2020	6	1
Hoitotyö - yamk TAMK	11.3.2020	25	0
		102	13

Opetuksen toteutus

- Opettajilta kyseltiin toiveita ja sisällön pientä räätälöintiä toiveiden mukaan
  - Hoitotieteen ja yamk ryhmissä enemmän sensitiivisestä aineistosta ja tietosuojasta
- Opetuksen kesto noin 45-60 min.
- Tavoitteena aktiivinen vuorovaikutus opiskelijoiden kanssa keskustellen ja kysellen
- Myös opinnäyteohjaajan aktiivinen rooli keskustelussa

Opetuksen sisältö

- Mitä tutkimusaineisto on?
- Mitä aineistonhallinnalla tarkoitetaan?
  - Suunnitelmallisuus
  - Perustelut hyvälle aineistonhallinnalle
- Tutkimusaineiston elinkaari
  - Miten valmistaudun?
    - Lupaprosessit
  - Miten hallitsen aineistoja tutkimuksen aikana?
    - Aineistojen tallentaminen ja järjestäminen
    - Dokumentointi
    - Henkilötietojen käsittely
  - Mitä tutkimuksen jälkeen?
    - Aineiston tuhoaminen ja mahdollinen jatkokäyttö

Opiskelijoiden aineistoja ja kokemuksia

- Itse kerättyä aineistoa, esimerkkejä:
  - Haastattelut
  - Kyselyt
  - Tietyn organisaation pöytäkirjat ja erilaiset dokumentit
  - Suljetun Facebook-ryhmä keskustelut
- Jo olemassa olevia tutkimusta varten kerättyjä aineistoja, esimerkkejä:
  - toisen keräämä valmis ja anonymisoitu aineisto
  - Iso kyselyaineisto (valmiiksi mietityt kysymykset ja vastaavaan aineiston kokoon ei itse keräämällä pääsisi)
  - Tietoarkistosta saatu aineisto
- Opiskelijoilla kokemusta jo:
  - Lupaprosessit (esim. kunta, THL)
  - Tutkittavien rekrytointi (esim. Facebook-ryhmien kautta, järjestön kautta)
  - Aineistonhallintasuunnitelma!

Opiskelijoiden kysymyksiä

- Haastattelujen anonymisointi
- Tietosuojailmoitus ja rekisterinpitäisyys
- Eettisen suostumuksen säilyttämisaika
- Tallennusratkaisut
- Kuinka kauan valmistumisen jälkeen aineisto säilyy yliopiston palvelimella
- Aineiston arkistointi ja uudelleenkäyttö

Mietityttää

- Datanhallinta ei vain opinnäytettä varten, vaan myös työelämässä keskeinen taito (muistutti opinnäytteiden ohjaaja)
- Miten eroaa tutkijan ja opinnäytteen tekijän aineistonhallinta
  - *”Aineistonhallinnan perusteet kuitenkin kaikille samoja, mutta missä mennään liian syvälle opiskelijoiden kanssa.”*
- Mikä meidän paikka on
  - *”...ammattitaitoinen graduohjaaja selittää kyllä nämä asiat opiskelijoille.”*
- Resurssit
- Tuntuma ruohonjuureen ja opiskelijoiden aineistonhallintaan tärkeä
- Moniammatillinen datatuki tärkeää myös opiskelijoille

Entä sitten käytännössä huomioitavaa

- Varmista taustatiedot, toiveet ja ryhmän tilanne aineistonkeruussa
- Mukaan jo seminaarin alkuvaiheessa, koska silloin opetuksesta eniten hyötyä
  - *”Olisittepa olleet täällä jo syksyllä.”*
- Opinnäyteohjaajan rooli keskeinen
- Opetuksen käytännön- ja maanläheisyys tärkeää
- Erityisesti pienryhmissä muutakin kuin luentoa, keksi aktiviteetteja

Kiitos! Olisiko kysymyksiä?